četrtek 8. julij 2021

P9_TA(2021)0361

Vzpostavitev morskih zavarovanih območij na Antarktiki in ohranitev bitoske raznovrstnosti v Antarktičnem oceanu

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. julija 2021 o vzpostavitvi morskih zavarovanih območij na Antarktiki in ohranitvi biotske raznovrstnosti v Antarktičnem oceanu (2021/2757(RSP))

(2022/C 99/24)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju agende Organizacije združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenih ciljev trajnostnega razvoja, zlasti ciljev 13 in 14,

— ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti (CBD),

— ob upoštevanju konvencije Združenih narodov o pomorskem pravu (UNCLOS), zlasti dela XII,

— ob upoštevanju Konvencije o ohranjanju antarktičnih živih morskih virov (Konvencija CAMLR),

— ob upoštevanju globalnega poročila Medvladne platforme o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) o oceni biološke raznovrstnosti in ekosistemskih storitev z dne 31. maja 2019,

— ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju z dne 24. septembra 2019 in posebnega poročila IPCC o globalnem segrevanju za 1,5 °C z dne 8. oktobra 2018,

— ob upoštevanju poročila z naslovom *Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters* (Misija Morska zvezda 2030: Obnova naših oceanov in voda), ki jo je 22. septembra 2020 objavil odbor misije Komisije za zdrave oceane, morja ter obalne in celinske vode,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom Evropski zeleni dogovor (COM(2019)0640),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: vračanje narave v naša življenja (COM(2020)0380),

— ob upoštevanju govora predsednice Komisije Ursule von der Leyen o stanju v Uniji na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta 16. septembra 2020,

— ob upoštevanju skupne izjave z 21. vrha med EU in Kitajsko 9. aprila 2019,

— ob upoštevanju sporočila voditeljev skupine G7 o naši skupni agendi za ukrepanje na svetovni ravni za boljšo obnovo z dne 13. junija 2021,

— ob upoštevanju izjave z vrha med EU in ZDA z dne 15. junija 2021 o približevanju prenovljenemu čezatlantskemu partnerstvu,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ([1]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ([2]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja ([3]),

([1]) UL C 232, 16.6.2021, str. 28.
([2]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.
([3]) Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0277.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2020 o 15. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti (COP15) ([4]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. marca 2021 o vplivu morskih odpadkov na ribištvo ([5]),

— ob upoštevanju Pogodbe o Antarktiki, podpisane 1. decembra 1959,

— ob upoštevanju Madridskega protokola o varstvu okolja k pogodbi o Antarktiki, podpisanega 4. oktobra 1991 (Madridski protokol),

— ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,

A. ker je dobro ekološko stanje oceana ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje kontinuitete njegovih ekosistemskih storitev, kot sta absorpcija ogljikovega dioksida in proizvodnja kisika;

B. ker je na Antarktiki in v Antarktičnem oceanu izjemno bogat ekosistem rastlinskih in živalskih vrst, nekatere pa imajo status ogrožene ali ranljive vrste na rdečem seznamu ogroženih vrst Svetovne zveze za varstvo narave;

C. ker je ocean bistvenega pomena za blaženje podnebnih sprememb in absorbira več kot 90 % toplote, ki jo ujamejo naše emisije ogljikovega dioksida; ker je največji aktivni ponor ogljika na svetu, saj je iz teh emisij sekvestriral več kot 30 % ogljika ([6]);

D. ker se je Antarktika od leta 1989 do leta 2018 segrela za 1,8 °C, kar je trikrat več od svetovnega povprečja ([7]); ker naj bi se Grenlandija in antarktične ledene plošče v 21. stoletju in kasneje zmanjševale vse hitreje;

E. ker je antarktični kril bistveni del prehranske verige za številne morske plenilce (pingvine, kite, tjulnje, ribe) v Antarktičnem oceanu;

F. ker Medvladni panel za podnebne spremembe v posebnem poročilu o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju ([8]) navaja, da so podnebni mehanizmi odvisni od zdravja oceanov in morskih ekosistemov, ki so zdaj izpostavljeni globalnemu segrevanju, onesnaževanju, prekomernemu izkoriščanju morske biotske raznovrstnosti, zakisljevanju, zmanjševanju količine kisika in obalni eroziji;

G. ker je Organizacija združenih narodov razglasila desetletje oceanskih znanosti za trajnostni razvoj (2021–2030), da bi izboljšali oceanske znanosti in pridobili skupno znanje;

H. ker Pogodba o Antarktiki, ki je začela veljati pred 60 leti 23. junija 1961, v členu IX poziva k varstvu in ohranjanju živih virov na Antarktiki; ker so ta prizadevanja opredeljena v Madridskem protokolu; ker ta protokol Antarktiko opredeljuje kot naravni rezervat, ki je namenjen miru in znanosti, in določa osnovna načela, ki se uporabljajo za dejavnosti na Antarktiki;

([4]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0015.

([5]) Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0096.

([6]) Bindoff, N. idr., *Observations: Oceanic Climate Change and Sea Level, Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (Ugotovitve: Oceanske podnebne spremembe in morska gladina, Podnebne spremembe 2007: fizikalno-znanstvena podlaga. Prispevek delovne skupine I k četrtemu ocenjevalnemu poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe), Cambridge University Press, Cambridge, Združeno kraljestvo in New York, NY, ZDA, 2007. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg1-chapter5-1.pdf; Rhein, M. idr., *Observations: Ocean, Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (Ugotovitve: Ocean, Podnebne spremembe 2013: fizikalno-znanstvena podlaga. Prispevek delovne skupine I k petemu ocenjevalnemu poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe), Cambridge University Press, Cambridge, Združeno kraljestvo in New York, NY, ZDA, 2013. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WG1AR5_Chapter03_FINAL.pdf; Cheng L. idr., 2019, *Record-Setting Ocean Warmth Continued in 2019, Advances in Atmospheric Sciences* (Rekordno visoka temperatura oceana tudi leta 2019, Napredek v atmosferski znanosti), zvezek 37, februar 2020, https://link.springer.com/article/ 10.1007/s00376-020-9283-7.

([7]) Kyle R. Clem, Ryan L. Fogt, John Turner, Benjamin R. Lintner, Gareth J. Marshall, James R. Miller, James A. Renwick, *Record warming at the South Pole during the past three decades, Nature Climate Change* (Rekordno segrevanje južnega tečaja v zadnjih treh desetletjih, Naravne podnebne spremembe), 2020; DOI: 10.1038/s41558-020-0815-z.

([8]) *IPCC Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate. Summary for Policymakers* (Posebno poročilo IPCC o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju. Povzetek za oblikovalce politik), 2019, https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/ summary-for-policymakers/.

četrtek 8. julij 2021

I. ker so se Evropski uniji in njenim državam članicam, Avstraliji, Norveški, Združenemu kraljestvu in Urugvaju 28. aprila 2021 kot podpornice predloga za vzpostavitev dveh morskih zavarovanih območij v južnem (Antarktičnem) oceanu, v vzhodni Antarktiki in v Weddellovem morju, pridružile Združene države Amerike in Nova Zelandija;

J. ker v Komisiji za ohranjanje živih morskih virov na Antarktiki (CCAMLR) potekajo pogajanja za vzpostavitev teh dveh novih morskih zavarovanih območij s skupno površino približno 3 milijone km^2; ker bi odobritev teh morskih zavarovanih območij prispevala k uresničevanju zavez EU in svetovnih zavez glede varstva morske biotske raznovrstnosti;

K. ker so morska zavarovana območja pomembno orodje za varstvo oceanskih ekosistemov, saj lahko povečajo raznolikost in številčnost vrst, hkrati pa tudi odpornost oceanov na okoljske vplive, vključno s podnebnimi spremembami;

L. ker so voditelji skupine G7 izjavili, da v celoti podpirajo zavezo CCAMLR o oblikovanju reprezentativnega sistema morskih zavarovanih območij na območju Konvencije CAMLR v Antarktičnem oceanu na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih spoznanj;

M. ker so EU in ZDA izrazile polno zavezanost k spodbujanju uspešnega in ambicioznega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost po letu 2020 v okviru Konvencije o biološki raznovrstnosti in polno podporo določitvi novih morskih zavarovanih območij v Antarktičnem oceanu ter nadaljnjemu sodelovanju pri spodbujanju trajnostnega modrega gospodarstva, trajnostnega ribolova in preprečevanja nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova;

N. ker je Parlament odločno podprl ambiciozne ukrepe za varstvo in obnovo morske biotske raznovrstnosti, zlasti v svoji resoluciji o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja in resoluciji o 15. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti (COP15);

O. ker je Parlament pozval Komisijo, naj zagovarja ambiciozen model mednarodnega upravljanja o morski biotski raznovrstnosti, ki bo presegal nacionalne jurisdikcije, ter prizna vsa morja in oceane kot svetovno skupno dobro; ker je nadalje pozval EU, naj si na naslednjem zasedanju medvladne konference o biotski raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije prizadeva za sprejetje ambicioznega svetovnega sporazuma o oceanih, s katerim bi po vsem svetu zaščitili morsko biotsko raznovrstnost na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije;

P. ker v Organizaciji združenih narodov potekajo pogajanja o izvedbenem sporazumu za zaščito morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije v okviru Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, ki predvideva vzpostavitev morskih zavarovanih območij na odprtem morju;

1. poudarja, da imajo ekosistemi in biotska raznovrstnost na Antarktiki in v Antarktičnem oceanu izjemno vrednost in znanstveni pomen ter da je Weddellovo morje ključnega pomena za svetovno kroženje oceanov in svetovno podnebje; poudarja, kako pomembno je zagotoviti njihovo hitro in učinkovito zaščito;

2. izraža polno podporo prizadevanjem Evropske unije in njenih držav članic, Avstralije, Norveške, Združenega kraljestva, Urugvaja, Združenih držav Amerike in Nove Zelandije za vzpostavitev dveh novih morskih zavarovanih območij na vzhodu Antarktike in v Weddellovem morju v Antarktičnem oceanu; poziva Komisijo in države članice, naj v okviru priprav na letno zasedanje CCAMLR leta 2021 okrepijo dvostranska in večstranska prizadevanja, da bi se zagotovila podpora za vzpostavitev teh morskih zavarovanih območij v prihodnjih mesecih, zlasti pa naj se osredotočijo na članice CCAMLR, ki so izrazile nasprotovanje predlogom morskih zavarovanih območij;

3. opozarja, da bi morala EU v skladu s strategijo za biotsko raznovrstnost do leta 2030 uporabiti vse svoje diplomatske vzvode in zmogljivosti za ozaveščanje, da bi pripomogla k sprejetju sporazuma o določitvi obsežnih morskih zavarovanih območij v Antarktičnem oceanu;

4. opozarja na zavezo Unije o varstvu morja, da bo pravno zaščitila vsaj 30 % morskega območja EU, pri čemer bo strogo zaščitila 10 % svojih morij; želi spomniti, da bi morala EU zagotoviti, da bi svetovni okvir za obdobje po letu 2020 vključeval ambiciozne svetovne cilje za leto 2030 v skladu z zavezami EU; nadalje ponavlja svoje stališče, da bi morala EU med pogajanji za svetovni okvir delovati kot vodilna v svetu in si prizadevati za visoke ambicije, ki bi bile vsaj tako visoke kot njene, to pa bi moralo vključevati pravno zavezujoče svetovne cilje za obnovo in zaščito vsaj 30 % do leta 2030; poudarja, da je treba zaščitena območja učinkovito zavarovati;

5. opozarja na zavezo CCAMLR, da bo do leta 2012 na območju Konvencije CAMLR vzpostavila reprezentativen sistem morskih zavarovanih območij, ki bo varoval reprezentativne primere morskih ekosistemov, biotske raznovrstnosti in habitatov;

6. poudarja, da Madridski protokol prepoveduje dejavnosti, povezane z mineralnimi viri na Antarktiki, razen za znanstvenoraziskovalne namene; poziva, naj se ta ključna določba ohrani tudi v prihodnjih sporazumih;

7. poudarja, da so zaradi geografske izoliranosti Antarktičnega oceana dejavnosti spremljanja na območju Konvencije CAMLR zapletene in težke;

8. poudarja, da več kot 80 % morskega dna še vedno ni izkoriščenega ([9]) in da so potrebne nadaljnje oceanografske raziskave, zlasti o vplivih onesnaževanja in podnebnih sprememb na ekosisteme;

9. poziva Komisijo in države članice, naj skupaj s svetovnimi partnerji okrepijo mrežo morskih zavarovanih območij na svetovni ravni z boljšim upravljanjem, boljšim prostorskim načrtovanjem, ocenjevanjem in izvrševanjem, da bi povečali ekološko skladnost in povezljivost morskih zavarovanih območij;

10. poudarja, da dejavnosti nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova močno ogrožajo trajnostni ribolov in odpornost morskih ekosistemov;

11. poudarja, da mora biti turizem na Antarktiki trajnosten; zato poziva CCAMLR, naj zagotovi, da se bo turizem izvajal v skladu s tem in ne bo negativno vplival na ekosistem;

12. poudarja, da bi vzpostavitev teh dveh novih morskih zavarovanih območij pomembno prispevala h globalni razsežnosti strategije EU za biotsko raznovrstnost; poziva Komisijo in države članice, naj to vzpostavitev uporabijo kot podlago v svetovnih pogajanjih v okviru Konvencije o biološki raznovrstnosti na konferenci OZN o biotski raznovrstnosti COP15 v Kunmingu na Kitajskem;

13. ugotavlja, da bi z vzpostavitvijo morskih zavarovanih območij, ki bi pokrivala več kot 3 milijone km^2 na vzhodu Antarktike in v Weddellovem morju, ustvarili eno največjih morskih zavarovanih območij v zgodovini;

14. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Evropske komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter državam članicam CCAMLR.

([9]) Služba National Ocean Service, 2021: https://oceanservice.noaa.gov/facts/exploration.html.